כי האי גוונא זב נמי מטמוי מטמי באונס כדרב הונא (א)דאמר רב הונא (א)ראיה ראשונה של זב מטמאה באונס מאי חומריה דמצורע מזב שכן (ב)טעון פריעה ופרימה ואסור בתשמיש המטה אדרבה זב חמור שכן [א] (ג)מטמא משכב ומושב ומטמא כלי חרס בהיסט אמר קרא זב וכל זב לרבות בעל קרי ומצורע חמור מבעל קרי ומאי חומריה כדאמרן אדרבה בעל קרי חמור שכן מטמא במשהו °סבר לה כר' נתן (ב)דתניא ר' נתן אומר משום ר' ישמעאל זב צריך (ד)כחתימת פי האמה (ג)ולא הודו לו חכמים ואיתקש ליה בעל קרי לזב וכל צרוע למה לי (ד)איידי דכתיב כל זב כתיב נמי כל צרוע ורבי יהודה שפיר קאמר רבי שמעון ההוא מיבעי ליה (ה)לכדתניא רבי אליעזר אומר יכול דחקו זבין ומצורעין ונכנסו לעזרה בפסח הבא בטומאה יכול יהו חייבין ת"ל (א)וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש בשעה שטמאי מתים משתלחין זבין ומצורעין משתלחין אין טמאי מתים משתלחין אין זבין ומצורעין משתלחין אמר מר זב וכל זב לרבו' בעל קרי מסייע ליה לר' יוחנן (ו)דא"ר יוחנן מחילות לא נתקדשו (ז)ובעל קרי משתלח חוץ לשתי מחנות מיתיבי (ח)בעל קרי כמגע שרץ מאי לאו למחנותם לא לטומאתם האי טומאת ערב כתיב ביה והאי טומאת ערב כתיב ביה אלא לאו למחנותם לא לעולם לטומאתם והא קמשמע לן דבעל קרי כמגע שרץ (ו)מה מגע שרץ מטמא באונס אף בעל קרי מטמא באונס מיתיבי

בועל

זב נמי מטמא באונס. כגון בראיה ראשונה שאין בה אלא טומאת ערב דאיתקש לשכבת זרע דכתיב (ויקרא טו) זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע והיינו ראיה ראשונה דלא מנה ביה בהאי קרא אלא חדא זיבה דאזלינן בתר מניינא דקרא כדאמרינן במגילה (ד' ח.) מנה הכתוב שתים וקראו טמא כו': **מטמאה באונס.** מהאי היקש גופיה נפקא ליה לרב הונא מה קרי מטמא באונס אם ראה מחמת רוב מאכל ומשתה דגבי קרי לא כתיב מיעוטא אף ראיה ראשונה של זב מטמאה באונס. וזוב דומה ללובן ביצה המוזרת שכבת זרע דומה ללובן ביצה שאינה מוזרת: **פריעה.** פריעת הראש גידול שיער: **פרימה.** בבגדים: **ואסור בתשמיש המטה.** דכתיב (ויקרא יד) וישב מחוץ לאהלו ואין אהלו אלא אשתו. למאן דאמר במועד קטן (ד' ז:) ק"ו לימי חלוטו איכא חומרא טובא ולמאן דאמר ימי ספרו דוקא אפ"ה חומרא מיהא היא דאילו זב לא מיתסר מידי בתשמיש: זב עושה משכבו ומושבו אב הטומאה לטמא אדם הנוגע בו טומאה חמורה לטמא בגדים שעליו אע"פ שלא נגעו הבגדים במשכב אבל מצורע אע"ג דתניא בתורת כהנים(ט) עושה משכב ומושב לאו אב הטומאה לטמא אדם לטמא בגדים אלא לטמא אוכלין ומשקין: **ומטמא כלי חרס בהיסט.** דכתיב (ויקרא טו) וכלי חרש אשר יגע בו הזב ישבר ותניא בתורת כהנים(י) יכול אפילו נגע בו הזב מאחוריו יהא טמא תלמוד לומר אשר יגע בו ולהלן הוא אומר אשר תבושל בו(כ) מה בו האמור להלן מאוירו אף בו האמור כאן אינו מטמא במגע אלא מאוירו אם כן מאחר שלמדנו שמטמא אותו מאוירו מה ת"ל אשר יגע בו פירוש ומה חלק בו ומה הוסיף בו בכלי חרס בטומאת הזב מבשאר טומאות במגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו: ומשנינן **זב וכל זב לרבות קרי.** כזב וכיון דאיתרבי בעל קרי לישתלח חוץ לשתי מחנות לא איצטריך מצורע דחמור מבעל קרי: ופרכינן **מאי חומרא כדאמרן.** וכיון דלא איצטריך וכתביה רחמנא ליתן לו מחנה שלישית אדרבה כו': **במשהו.** כעין חרדל וכפחות מכאן במסכת נדה (ד' מ:) ומצורע שיעורו כגריס בתורת כהנים(ל): **כחתימת פי האמה.** כדי סתימת נקב פי אמתו ויליף לה מהחתים בשרו את זובו (ויקרא טו) במסכת נדה (מג:): **ואיתקש בעל קרי לזב.** כדכתיב זאת תהיה תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע (ויקרא טו) מה זב צריך כחתימת פי האמה אף בעל קרי. אלמא מצורע חמור דאזלא ליה פירכא דכל שהוא וכי איצטריך ליתן לו מחנה שלישית: **וכל.** דכתיב גבי מצורע מאי (כל) מרבי גבי דין מצורע: **שפיר קאמר ר' שמעון.** דמפיק ליה מההוא קרא דין שילוחין ולמה לי קרא אחרינא: **ההוא.** צרוע וזב לכדרבי אליעזר אתי לאקשינהו לטמא מת לפוטרו מן ההיכרת בפסח הבא בטומאה ואע"ג דלא אישתרי להו לכתחלה בביאת מקדש: **אין טמאי מתים משתלחין.** כגון פסח הבא בטומאה דאישתרו (נ)(טמאי מתים לכתחלה כשרוב הציבור טמאי מתים כדכתיב איש וכו') כדלעיל [סו:] בשמעתין: **אין זבין ומצורעין משתלחין.** שילוחן הראשון בכרת ומיהו לכתחלה לא אישתרו דהא טמא לנפש גלי רחמנא דאין ציבור נדחין הא בשאר טומאות נדחין מיהו אהני היקישא לפוטרן מן ההיכרת: **מחילות (א) לא נתקדשו.** הני תרתי מילי שמעינהו כי הדדי מרביה וכי הדדי אמרינהו מחילות ומערות שלתחת העזרה לא נתקדשו בקדושת עזרה: **ובעל קרי משתלח כו'.** והיינו כברייתא דהא איתקש לזב: **לטומאתן.** דאין טמא שבעה כזב וכטמא מת: **טומאת ערב בהדיא כתיב ביה.** כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ במים וגו' (ויקרא טו): **מה שרץ מטמא באונס.** אם נפל עליו שרץ מת: **מטמא באונס.** כגון אם ראה מחמת רוב מאכל ומשתה:

בועל

כי האי גוונא זב נמי מטמי באונס. תימה לרשב"א אכתי שרץ חמור שמטמא בכעדשה מה שאין כן בזב דלר' נתן מוקמי' לה דבעי חתימת פי האמה דהוי טפי אפילו מכגרים כדמוכח בסמוך ואור"י דאם היו מפוזרין העדשה יהיה יותר מחתימת פי האמה ומגרים ודוחק ונראה לתרץ דאיכא למימר טמא מת יוכיח דבכזית וכי פריך בסמוך אדרבה בעל קרי חמור שכן מטמא במשהו לא שייך טמא מת יוכיח דהא אין משולח אלא חוץ למחנה אחת ואם רוצה שיהא מצורע משתלח חוץ לשתי מחנות כבעל קרי: **שכן** טעון פריעה ופרימה. תימה לר"י אמאי לא קאמר נמי שכן מטמא בביאה הבא אל האהל: **ואסור** בתשמיש המטה. כמאן דאמר בפ"ק דמ"ק (ד' ז:) דמוחלט אסור בתשמיש המטה: **שכן** עושה משכב ומושב. פירש בקונטרס דהא דתניא בת"כ דמצורע עושה משכב ומושב לא לטמא אדם ובגדים °אלא לטמא אוכלין ומשקין אבל ליכא למימר דהא מיירי במצורע בימי ספרו דאינו עושה משכב ומושב כדקתני בהדיא בת"כ דהא אמר הכא דמשולח חוץ לג' מחנות ובשילהי מסכת נגעים (פי"ד מ"ג) תנן דבימי ספרו הוי כטמא שרץ אלמא אינו משולח אפי' חוץ למחנה לויה והא דקתני נמי התם ונכנס לפנים מן החומה לאו דוקא לפנים מן החומה ועוד דמסיק הכא שכן טעון פריעה ופרימה והיינו במוחלט והקשה הרב משה מפונטייש"א דתניא בתורת כהני' (ז)(אשר ישכב) איש אותה פרט למצורעת ואי מצורע לא מטמא משכב ומושב למ"ל למעוטי מהיכי תיתי שתטמא את בועלה דמנדה לא ילפא שכן מטמאה משכב ומושב אלא ולאי מטמאה משכב ומושב להכי איצטריך קרא למעוטי ויש לומר דאסמכתא בעלמא היא ועוד הקשה מהא דאמר לזכר לרבות מצורע למעיינותיו אקשיה רחמנא לזב מה זב ראייתו מטמא במשא כו' והואיל ואיתקש אין היקש למחצה ולמשכב ומושב נמי איתקש ולאו פירכא היא דאם כן למחנותם נמי נימא דאיתקש ואם כן מאי פריך הכא והא דתנן בפרק בתרא דמסכת זבין (פ"ה מ"ו) הנוגע בזב וזובה במצורע כו' אחד הנוגע אחד המסיטו ואחד הנושא ואחד הנישא אלמא משמע דמצורע מטמא בהיסט ובשמעתין משמע דלא מטמא אור"ת דהא דקתני נישא דמשמע דמטמא בהיסט לא קאי אמצורע אלא אשארא(מ): **ואיתקש** בעל קרי לזב. הכא משמע דבעל קרי נמי טמא מטעם ראיה ואומר ר"י דפליגא אההיא דריש המפלת (נדה דף כב.) דקאמר התם בעא מיניה רבא מרב הונא הרואה קרי בקיסם מהו אמר ליה ותיפוק ליה דהוא עצמו אינו מטמא אלא בחתימת פי האמה וקאמר למימרא דנוגע הוי פירוש מדבעי חתימת פי האמה אלמא משמע התם דמטעם נגיעה טמא ובפרק יוצא דופן (שם דף מג.) דקאמר שכבת זרע לרואה במשהו לנוגע בכעדשה פליגא אדשמעתא דהמפלת: **מחילות** לא נתקדשו. וא"ת הא אמר בפ"ב דזבחים (דף כד.) נעקרה אבן ועמד במקומה מהו כו' ומסיק לעולם פשיטא ליה דכי קדיש דוד רצפה עד ארעית תהומא קדיש וי"ל דבכילד צולין (לקמן דף פו.) מסקינן כי א"ר יוחנן בפתוחות לחול אבל פתוחות לקודש קודש: (ס)**האי** טומאת שבעה כתיב ביה והאי טומאת כו'. הוי מצי לשנויי כדמשני בפ"ק (ב) דיומא (דף ו:) דלעולם לטומאת שבעה וסיפא איצטריכא ליה אלא שחמור הימנו בועל נדה שמטמא משכב ומושב לטמא אוכלין ומשקין:

מפרך

יא א מיי' פ"ב מהלכות מחוסרי כפרה הל"ה:
ב [מיי' פ"י מהל' טומאת צרעת הל"ו]:
ג [מיי' פ"ו מהל' מטמאי משכב ומושב הל"א]:
יב ד מיי' פ"ג מהל' מחוסרי כפרה ה"ט:
ה [מיי' פ"ג מהל' ביאת מקדש הל"ג]:
יג ו מיי' פ"ה מהלכות אבות הטומאה הל"א:

תורה אור השלם

א. צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש: במדבר ה ב

רבינו חננאל

ושנינן להטמאות הזב בטומאת ערב כטומאת שרץ אפילו אם ראה ראיה באונס מטמא טומאת ערב דלא גרע מקרי, וכדרב הונא דאמר ראיה ראשונה של זב מטמאה באונס. נתברר שהזב חמור הוא מטמא שרץ שנתרבה מטמא מת, ועל זה אמר יאמר טמא נפש ואל יאמר זב כו', וכן עוד דתאני זב משתלח מצורע לא כל שכן מכלל שמצורע חמור מזב. מאי חומריה דמצורע מזב שכן מצורע טעון פריעת הראש ופרימת בגדיו ואסור בתשמיש, שנאמר וישב מחוץ לאהלו ואין אהלו אלא אשתו שנאמר שובו לכם לאהליכם וכן מפורש במשקין. אדרבה זב חמור שכן מטמא משכב ומושב וכלי חרס בהיסט מה שאין כן במצורע. ושנינן מוכל זב אתה מרבה בעל קרי ששניהם טומאתן יוצא מגופן. ומבעל קרי מצורע חמור, שכן טעון פריעה ופרימה ואסור בתשמיש המטה. וא"ת בעל קרי חמור שמטמא במשהו מה שאין כן במצורע שהמצורע אינו מטמא אלא בכגריס דתנן גופה של בהרת כגריס הקילקי מרובע במקום הגרים תשע עדשות מקום עדשה ארבע שערות נמצאו ל"ו שערות, זב נמי כר' נתן דאמר זב צריך כחתימת פי האמה ובעל קרי איתקש לזב, מוכל זב קא מתרבי לשילוח מן המחנה כו'. אמרינן ור' יהודה שפיר קאמר ליה ר"ש דלא צריכת לריבויי להו שלש מחנות מולא יטמאו את מחניהם, והא מושלחו מן המחנה קא מרבית להו. אמר לך ר' יהודה האי וישלחו מן המחנה מיבעי ליה **לכדתניא ר' אליעזר אומר** יכול דחקו זבין ומצורעין ונכנסו לעזרה בפסח הבא בטומאה יכול יהו חייבין ת"ל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש, בשעה שטמאי מתים משתלחין זבין ומצורעין משתלחין, אין טמאי מתים משתלחין אין זבין ומצורעין משתלחין. **אמר מר זב וכל זב לרבות בעל קרי מסייע ליה לר'** יוחנן דאמר מחילות לא נתקדשו, בעלי קריין משתלחין חוץ לשתי מחנות כמו הזבין. ומותבינן עליה מיהא דתנן בסוף מס' זבין בעל קרי כמגע שרץ מאי לאו **למחנותם** מה טמא שרץ חוץ למחנה אחת כטמא מת אף בעל קרי חוץ למחנה אחת. קשיא לר' יוחנן דאמר חוץ לשתי מחנות. ומשני לאו למחנותם איתקש אלא לטומאתן ובא ללמדנו דבעל קרי כמגע שרץ מה מגע שרץ אפי' באונס טמא אף בעל קרי אם ראה קרי באונס מטמא.

א) נדה לה., ב) שם מג., ג) [שם כב.], ד) [יבמות נד: וש"נ], ה) [לקמן לה:] מנחות לה:, ו) לקמן פו. [תמיד כז.], ז) [עי' משנה למלך פ"ג מהלכות ביאת המקדש ה"ג], ח) זבין פ"ה [מ"י יומא ו.], ט) [תוריע פרק נג], י) [מצורע זבים פרשה נג], כ) [ויקרא ו], ל) [תוריע פרשה א], מ) מהרש"ל מ"ז, נ) גי' רש"א ואם כלב, ס) [ועי' תוס' יומא ו: ד"ה שמטמאה], ע) שייך לקמן סח.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מחילות. נ"ב עי' פ"פ כילד צולין כרש"י: (ב) תוס' ד"ה האי וכו' בפ"ק נ"ב דף ו' ועי"ש בתוס' בד"ה סיפא:

גליון הש"ס

גמ' סבר לה כר' נתן. עי' שבת ס ע"א תוד"ה שכן מטמא: תוס' ד"ה שכן עושה וכו' אלא לטמא אוכלין. ועי' יומא ו ע"ב תוד"ה שמטמא: מגילה ח ע"א תוד"ה ומה מצורע. נדה לב ע"ב תוד"ה יכול:

הגהות הגר"א

[א] גמ' שכן מטמא משכב ומושב ומטמא כ"ח. נ"ב הרמב"ם וכל הגאונים לא גרסי משכב ומושב אלא שכן מטמא כלי חרס כו':

מוסף רש"י

ראיה ראשונה של זב מטמאה באונס. אותה טומאה קלה האמורה בה, מגע וטומאת ערב כקרי ולא הצטרך לשניה לטמא זב גמור, והא דכתיב מבשרו ולא מחמת אונסו, על כרחך אראיה שניה דכתיב בתרה קאי ולא אראשונה, דהא איתקש לשכבת זרע ושכבת זרע כל עצמו מחמת אונס הוא בא (נדה לה.). **כחתימת פי האמה.** עד שיצא ממנו כחתימת פי אמתו (נדה כב.). **יכול דחקו זבין ומצורעין ונכנסו לעזרה.** מקום שלא הותרו שם דאין שם צרכי פסח, ואפילו כהנים אסורין ליכנס לשם אלא לצורך משום דכתיב אל יבא בכל עת, הא שנכנס בטומאה יכול יתחייב על ביאת מקדש בטומאה (לקמן צה.). **בפסח הבא בטומאה.** כגון שרוב צבור טמאים, כלומר איש נדחה לפסח שני ולא ציבור, וטומאת מת הותרה להם דכתיב טמא לנפש, אבל לא זבה וצרעת (מנחות צה.). **מחילות לא נתקדשו.** ומותר ליכנס במחילות דהר הבית (לקמן פו.). **לטומאתם.** בעל קרי כמגע שרץ לטומאת ערב וראשון לטומאה (יומא ו.).